38157594-2	02/08/2013	ידיעות ירושלים - המוסף	עמוד 36	1	25.93x33.37
בית האמנים ירושלי - 12572					

פייזר בן־דוד. "אני זאב בודד" | צילום: עומר מסינגר

פורשים כנפיים

חנה פייזר בן־דוד, מהאמנים הוותיקים בעיר, מציגה עבודות חיתוכי עץ של מלאכים, ציפורים וחתולים בתערוכה חדשה בבית האמנים

'הקונכיה והציפור', תערוכתה החדשה של האמנית הירושלמית חנה פייזר בן־דור, מוצגת בימים אלה בבית האמנים. התערוכה קטנה, אינטימית, מסוג התערוכות שיש לבוא אליהן לבד ובשקט להתעטף בעולם הטבעי והעשיר של הפסלים, חיתוכי העץ והליטוגרפיות. העבודות עוסקות בעיקר בבעלי כנף, מתרנגולים, דרך ינשופים – מוטיב חוזר קבוע בעבודותיה של פייזר בן־דוד – ועד מלאך אלוהים. כל מי שיש לו כנפיים קם לתחייה בתערוכתה. חוץ מהם יש שם גם חתול גדול וטורף וחתלתול בסלסילת קש, אמהות, ילד קטן שמחזיק זר קוצים, משפחה.

פייזר בן־דוד היא כנראה האמנית הוותיקה ביותר בירושלים שממשיכה להציג עד היום. היא נולדה בשנת 1927 ברנציג, ועם עליית הנאצים גורשה עם אחותה מבית הספר הכללי שבו היו שתי היהודיות יחידות, ונשלחו ב'קינדר טרנספורט' (משלוח הילדים) לאנגליה.

"זו היתה מכה", היא מתארת את הגעתה לבית המשפחה שאירחה אותה. "הם היו אנשים טובים, אבל אני הייתי בת 12 ולגמרי לבד. את אחותי שלחו למשפחה אחרת ומצאתי את עצמי עם אנשים שאני לא מכירה ובלי שפה משותפת. אבי המשפחה היה מכוון פסנתרים. בהתחלה ניסינו לדבר בפנטומימה, אחר כך הוא דיבר איתי דרך המוזיקה. כיוון שידעתי לקרוא תווים, היינו יושבים ליד הפסנתר ומנגנים יחד יצירות פשוטות לארבע ידיים. ככה התגברנו על מכשול השפה.

"אחרי שנה באנגליה, ב־1940, עלינו אני ואחותי ארצה. ההורים, שכבר היו בארץ, לא ידעו שהגענו ורק מאוחר יותר הצליחו לאתר אותנו".

את לימודי האמנות החלה פייזר בן־דוד בתל אביב, אצל אנטול גורביץ' (אביו של הבמאי והמנהל האמנותי של התאן מיכאל גורביץ'), שהיה מעצב התפאורות של התיאטרון הסאטירי 'המטאטא'. ב־1950 עברה לירושלים ולמדה במחלקה לגרפיקה בבצלאל. "מרדכי ארדון, שניהל אז את בצלאל, רצה להכניס אותי למחלקה לצורפות, אבל מה שעניין אותי היה רישום וגרפיקה וניהלתי מלחמה ואני חושבת שצדקתי. עובדה שבסופו של דבר נשארתי בזה כל החיים. בין המורים שלי היו ארדון, יוסי שטרן, איזידור אשהיים ויעקב שטייניהרט, שלימד חיתוך בעץ.

"שטייניהרט השפיע עלי גם בחיבור לתנ"ך, כבר אז התחלתי לעסוק בנושא המבול. אחר כך השתחררתי

'חתול רעב'. תמיד היו חתולים בבית

מזה. אני אף פעם לא מסתכלת על אמן אחר בזמן שאני יוצרת, אלא אני יוצרת מתוך עצמי. אני זאב בודד, לא שייכת לחבורות ולא מרגישה צורך בקבוצה. כשלמדתי בשוודיה היינו צריכים לצייר מודל, אחר כך עברנו והסתכלנו על ציורי המודל של הסטודנטים והיה מדהים לראות שבעצם כל אחד צייר את עצמו. פתאום מודל רזה וארוך הפך להיות מודל שמן וקטן".

ואכן עם סיום לימודיה בבצלאל יצאה האמנית הצעירה לשבדיה, שם התמחתה בפיסול בבית הספר לאמנות 'קונסטפקסקולן' בשטוקהולם. "השיעורים היו בעיקר בכיתה, בלי הרבה דיבורים. המורים עברו בינינו, ייעצו וכיוונו. למדתי שוודית וכדי להתקיים עבדתי כרוחצת כלים במסעדה ובבית חולים, במשמרות כפולות".

עם שובה ארצה התיישבה פייזר בן־דוד בירושלים. כשאני שואלת אותה איזו מעשרות העבודות בסלון ביתה בבקעה היא הכי אוהבת, היא מצביעה על פסל עץ כהה של ילד מחזיק התלתול קטן. "זה הבן שלי, בועז, שהיום עובד בחברת טלוויזיה בהולנד, וההתחול זה כי תמיד היה לנו חתולים בבית. אני אוהבת בעלי חיים ואוהבת אנשים ואוהבת את החיים של שניהם ביחד".

ליד הספה ניצב עומד פסל נוסף – איש זקן ויונה יושבת על כתפו – נוח, שאותו אפשר למצוא גם בתערוכה. התיבה והמבול מופיעים בשלוש עבודות שתלויות זו לצד זו. "אני לא יודעת אם אני אוהבת כל כך את נוח, כמו שאני אוהבת את רעיון היונה שדרכה אפשר לדעת מה קורה בחוץ. בבצלאל התעסקנו הרבה בסיפורי התנ"ך. היום כבר לא מתעסקים בזה, וחבל. הם לא יודעים מה הם מפסידים. לא צריך להיות דתי כדי לגעת בנושאים האלה".

מאיפה נובעת היצירה שלך?

"זה פשוט מגיע. אתן לך דוגמה – פעם ישבתי אצל חברים על שטיח מאוד יפה וראיתי שעל השטיח מצוירת דוגמה גיאומטרית עם תחושה של תנועה. מאוד אהבתי את זה ורציתי לעשות מזה תמונה בחיתוך עץ, אז פשוט יצאתי משם והלכתי לעבוד. או למשל כשהייתי צריכה לתכנן את האנרטה לתאומי אושוויץ ב'יד ושם', עשיתי כל מיני סקיצות ולא הייתי מרוצה. יום אחד, באיזו שיחה עם מישהו, נפלה המילה 'ביצה', ופתאום הבנתי בדיוק איך אני רוצה לעשות את האנדרטה".

את התערוכה אצר הסופר וחוקר התרבות דרור בורשטיין, שמספר על הקשר שלו לעבודות: "על שולחן הכתיבה שלי מונח אמוניט מאובן. האמוניטים היו יצורים בעלי קונכייה שמילאו את האוקיינוסים עד לפני 65 מיליון שנה, ואז נכחדו עם הדינוזאורים ומינים אחרים. כשנכנסתי לדירתה של חנה זיהיתי מיד שבר של אמוניט מאובן נשען על פסל ינשוף מאבן גיר מעשה ידיה. פניתי מיד לאמוניט ולינשוף 'שלו', פשוט מפני שזיהיתי אותו מהבית.

"ואז סיפרה לי חנה את קורותיה בימי מלחמת העולם השניה והסיפור חיבר אותי לעבודתה בעוד מובן. סבתי, עליזה (אלזה) גולדרינג, היתה בת התרבות הגרמנית ובת דורה. המבט של הינשוף אל העבר הפך עבורי לא רק למבט על הפרהיסטוריה אלא גם על ההיסטוריה המשפחתית הקרובה, והכחדת האמוניטים נגעה בהכחדת יהודי אירופה. המבול בהדפסי 'תיבת נוח' של חנה הפך בשבילי לאלגוריה היסטורית על עולם יקי שהוטבע. הדפסיה של חנה, שנובעים ממסורת גרמנית־יקית, הם ניצולים, שהיה לי לכבוד לסייע בהצגתם".

בינתיים, כמה מהעבודות בתערוכה כבר הספיקו להימכר, ביניהן פסל עץ קטן של ינשוף, חיתוך העץ 'החתול רעב' שמודפס גם על כריכת הקטלוג, ועוד. "אני שמחה למכור את היצירות, שאנשים ייהנו מהן, שמישהו מתחבר לחומרים ורוצה לרכוש אותם" היא אומרת. "אחרי שמשקיעים במשהו וטורחים עבורו, ואז הוא עובר, יש מין נפילת מתח. אבל אני לא מתחרטת על כלום, אני שמחה על התערוכה הזאת. אני אומרת, 'טוב שהיתה וטוב שאולי יהיו עוד'".

חנה פייזר בן־דוד, "הקונכייה והציפור", בית האמנים, נעילה: 10.8

38157733-7	02/08/2013	ידיעות ירושלים - המוסף	עמוד 45	1	26.75x33.59
בית האמנים ירושלי - 12572					

המדריך שלכם
mynet מופעים
mynet.co.il/mofaim
יעל חזות | madrich@yedtik.co.il

תערוכות

● **בית האמנים.** שמואל הנגיד 12. **עינת עריף־גלנטי: 'ביניים'.** אוצרת: תמר גיספאן־גרינברג; **חנה פייזר בן־דוד: 'הקונבייה והציפור'.** אוצר: דרור בורשטיין; **גנדי צבמיסטר: 'נסיגה מגן עדן'.** אוצר: שי אזולאי; **סדרת 'נדבך 18' – כרמל מיכאלי: 'OסמסOoסמס:O'.** אוצרת: אלונה פרידברג. נעילה: 10.8.

● **בית שמואל.** שמאע 6. **'אור וצל': תערוכה של אמני אק"ם ירושלים.** אוצרת: דבורה גולדברגר. נעילה: 19.8.

● **מתחם התחנה המחודש. 'רכבות': תערוכת ענק** מודולרית ומרהיבה המציגה את עולם הרכבות מתקופות שונות בהיסטוריה. נעילה: 2.9.

● **מוזיאון יהדות איטליה ע"ש ש.א. נבון.** הלל 27. **'Made in Italy – הרוח שבחומר': ערים של משי וכסף':** מוטיבים אדריכליים באמנות יהודית באיטליה; **דניאל סולביץ': 'תפור בעיר'.** נעילה: 10.9.

● **גלריה נורה.** בן־מימון 9. **'בממד קטן 2': תערוכה קבוצתית של אמני הגלריה.** נעילה: 14.9.

● **מרכז מורשת בגין.** ש.א נכון 6. **מיקו שוורץ: 'חיוך בסערה' – על חיילים וילדים.** נעילה: 30.9.

● **מוזיאון ישראל.** שדרות רופין 11. **'צבע פראי': יצירות** מופת מאוסף ורנר וגבריאלה מרצבכר, מאוספי האמנות המודרנית הפרטיים החשובים בעולם. נעילה: 2.11; **בריסטיאן מרקלי: 'השעון'.** עבודת הווידאו הוירטואוזית העוסקת בזמן. אוצרת: טליה עמאר.

● **הטרמינל במעלית הזמן.** בית אגרון, הלל 37. **הזדו המדהימה; מסע בגוף האדם; מסע ביקום; מעלית הזמן ירושלים.**

● **המוזיאון לאמנות האסלאם.** הפלמ"ח 2. **'תעלומת הזמן הגנוב':** אוסף השעונים האירופיים העתיקים; **פטמה אבו־רומי: 'בין באב ליופי'.** אוצר: פריד אבו־שקרה.

● **מוזיאון על התפר.** חיל ההנדסה 4. **'בשר ודם':** תערוכה בינלאומית חדשה על היחס המתנשא והאלים של האדם כלפי בעלי חיים. אוצר: רפי אתגר.

● **יד ושם. 'שומר אחי אנוכי':** 50 שנות הוקרה לחסידי אומות העולם. אוצרת: יהודית שן־דר.

● **מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד.** גבעת רם. **'Captcha – מדעי המחשב':** המחשב כמראה פילוסופית לבני האדם; **'משחקי אור וצל'.**

● **מוזיאון ארצות המקרא.** גרנות 25, גבעת רם. **'זהב טהור'; 'שובו של התמר'; 'תמונות מן התנ"ך'.**

● **מוזיאון מגדל דוד. 'החיזיון הלילי'; 'קצה חוט':** פרויקט אופנה עכשווי בהשראת נשים ירושלמיות. אוצרת: תמר קרוון; **'חפצ חשוד':** עיצוב מוצר בהשראת ירושלים. אוצר: טל גור. נעילה: 10.2013.

● **מוזיאון חצר היישוב הישן ע"ש קפלן.** אור החיים 6. **'מוזות במוזיאון'.**

● **אלרוב שדרות ממילא. 'הומור ומאטירה'.**

● **בית אבי חי.** המלך ג'ורג' 44. **'עמוק באדמה':** פרשנות חדשה לכרזות קק"ל.

● **הספרייה הלאומית.** קמפוס גבעת רם. **עליזה אורבך: 'קוראים':** האינטימיות שבין הקורא לספר.

● **תיאטרון ירושלים.** מרכוס 20.

38130254-6	02/08/2013	כל העיר - עכבר כל העיר	עמוד 7	1	16.83x24.61
בית האמנים ירושלי - 12572					

עידן בן שהם בבית של חנה פייזר בן־דוד

צילומים ארנון בוסאני

על מה את עובדת עכשיו? באחרונה נפתחה תערוכה חדשה שלי בבית האמנים וכעת נוצר חלל ריק של עשייה, אבל יש כמה רעיונות חדשים ✪ **מה רצית להיות כשתהיי גדולה?** כבר בילדותי יצרתי, למדתי שלוש שנים גרפיקה בבצלאל ושלוש שנים פיסול בשטוקהולם - אני עוסקת בזה עד היום ✪ **מה ההישג הכי גדול שלך?** להתקיים מיצירותיי ✪ **את מי את מעריצה?** אנשים יצירתיים עם אופק רחב ✪ **מה בזוי בעיניך?** שמשקרים לי, כי אני רואה דרכם ✪ **פריט אחד שאת חייבת שיהיה בבית?** שוקולד ✪ **איפה היית רוצה לגור ולמה?** במקום שאני גרה בו, נחמד לי ונעים לי וכולם אוהבים את הדירה שלי ✪ **סלנג אהוב?** בְּכֵיף ✪ **מה ירושלמי בעיניך?** המדרכות העקומות, שאותן אפשר למצוא בכל מקום בעיר ✪ **הטופ 5 שלך?** מוזיקת ג'אז, קולם הטהור של שירת ילדים, הנרי מור, פיקאסו, דיוויד הוקני.

המרפסת - "פינה של רוגע, שממנה אפשר לצפות על השקיעה".

פינת שינה - "המקום שבו הכי נעים וכיף לי לישון".

המטבח - "שם יושב פסל ינשוף על ארון פינתי וצופה עלינו. הוא מודל לפסל גדול כפליים, שעשיתי לבית ספר "מוריה ונעלם".

hairjerusalem@gmail.com